

figner med mange Gøder, søger at frigjøre sig fra saadanne faste Afgifter, for at man desto bedre kan bære dem, som en uafviselig Nødvendighed i Fremtiden maatte paalægge. Man har ogsaa sagt, at Tiendetagerne skete ikke Ret ved denne Lov, og man har navnlig sagt, at Præstestanden bliver forurettet eller mindre godt behandlet ved den. Det er mig ikke behageligt at tale min egen eller den Stands Sag, jeg hører til; jeg har ogsaa altid undgaaet det, men jeg kan ikke Andet end i denne Henseende dvæle Noget med Hensyn til Geistligheden, da Ingen af de ærede Talere, som hidtil have talt, i denne Henseende har søgt at imødegaa Majoritetens Øtringer. Præsterne ere virkelig, ikke just med Hensyn til deres Gagering, men med Hensyn til Maaßen, hvorpaa de oppebære deres Gage, meget uheldigt situerede; deres Indtægter ere fluctuerende; man kan ikke beregne, hvor Meget man vil faae at leve af i dette eller hiint Aar; Tienden er saa forskjellig, at det kan træffe sig, at man undertiden i et Aar har dobbelt saa Meget i Tiende som i et andet Aar. Nu er det jo desværre Tilfældet med saare mange Mennesker, at man regner fra det heldigere Aar til, at der vil komme flere heldige, og beregner ikke de uheldige Aar; og det er navnlig for Mænd, der, for at kunne have deres Indtægter nogenlunde gode, maa sætte sig i betydelige Udgifter, en meget slem Ting. Jeg maa ogsaa gjøre opmærksom paa, at denne Lønning i andre Henseender er uheldig. Vaandet imellem Præsterne og Menighederne bliver Dag for Dag mere løst, og det af forskjellige Grunde. Det træffer sig da, at Nogle unddrage sig fra at erlægge deres Tiende, og rige Mænd — og det er mange Gange ganske unge Mænd, som ved privat Kaldelse ere komne ind i Embederne — kunne meget godt oversee dette, medens en Mand, maaskee med en stor Familie, der har opnaaet et nogenlunde antageligt Kald ved Siden af den Anden, maa nu, for at underholde sin Familie, være streng i at inddrive Øvernes Bidrag, og han bliver derfor let misgjænt. Det træffer sig ogsaa, at den Mand, som betragter sit Embede blot som en Kød, der kan give Smør, regner det ikke saa noie, om han skal bruge Lovens Strengthed for at inddrive

sit Tilgodehavende hos Menighedens Medlemmer, medens derimod den Mand, der berragter sin Menighed med ganske andre Dine, hellere lider Tab end søger at komme i Bestidselse af det, som Staten i denne Henseende har tillagt ham. Den ærede Ordfører har sagt, at det ikke var ganske rigtigt, om man vilde gjøre denne Fordring med Hensyn til Geistlighedens Gagering, uden at det Tilfagn, som er givet i Grundlovens § 80, havde faaet sin Anvendelse. Jeg troer, skjøndt jeg ikke bestemt vil paastaae det, at, naar der i denne Paragraph staaer, at Kirkens Forsatning skal ordnes ved Lov, saa menes dermed ikke den Gage, hvormed Kirkens Tjenere skulle lønnes; thi saa har man overtrædt Grundloven, idet man udgaa Loven om Hartkornets Egalisering; thi den griber bestemt ind i Geistlighedens Lønning paa flere Maader. Der er flere, der ved den komme til at betale betydeligt Mere i Skat end hidtil, og denne Lov lod man dog udgaae, inden Kirkens Forsatning var ordnet ved Lov. Desuden var det et besynderligt Privilegium, Geistligheden i denne Henseende skulde have, naar man har ordnet flere andre Embedsmænds Lønning, uden at man har sammenkaldt Forsamlinger af Toldembedsmænd, Forsamlinger af Amtsforvaltere, Forsamlinger af Postembedsmænd; man har ikke sammenkaldt saadanne verdslige Synoder. Jeg kan derfor ikke begribe, at det skulde være nødvendigt at sammenkalde en geistlig Synode, for at spørge om, hvorledes Staten skulde lønne Præsterne; det er et Privilegium, som jeg formener, at Geistligheden ikke kan have. Naar man endvidere har beraabt sig paa, at denne Synode ikke var sammenkaldt, saa ere dog Tiendeyderne ikke Skyld deri. De Repræsentanter, de have sendt herind paa Rigsdagen, have i forrige Aar bevilget den Sum, hvorfor Kultusministeren kunde have sammenkaldt en Synode; Kirkens Forsatning kunde have været ordnet, og at det ikke er skeet, er dog visstelig ikke Tiendeyderens Skyld; og, naar man argumenterer saaledes: der staaer i Grundloven: „Kirkens Forsatning skal ordnes ved Lov, og man saa siger, det er ikke skeet, altsaa maa Tiendeyderens Interesse ikke varetages“; saa staaer det jo i Ministerens Magt, blot ved at lade